

WiderScreen.fi 3/2005
6.3.2006

[\[takaisin\]](#)

Metamorfoosi:
Dallas
Sheena Macrae (2004)

Ilona Hongisto
FM, tutkija
mediatutkimus
Turun yliopisto

Tulostettavat versiot
- [htm](#)
- [pdf](#)

Tuotantokausi alle tunnissa

Marraskuun 2005 Avanto-festivaaleilla oli esillä kanadalais-brittiläisen videotaiteilija Sheena Macraen installaatio *Dallas*. Galleria Huudossa esillä ollut installaatio on yhdelle kankaalle yhdellä videotykillä projisoitava teos, jolle piskuinen Viiskulman galleria ei kenties ollut katsojaystävällisin sijoituspaikka. *Dallas* kirjaimellisesti tunkeutui koko galleriatilaan ja astui yleisönsä yli.

Macraen installaatio on pituudeltaan yhden tv-sarja *Dallasin* jakson mittainen, mutta yhteen tuntiin kerrostuu kahdeksantoista vuonna 1980 esitettyä kulttisarjan jaksoa. JR ja Sue Ellen, Bobby ja Pam, Lucy ja Mitch – tutut hahmot heijastuvat kankaalle toistensa varjokuvina. Jaksojen tapahtumat, henkilöhahmot ja dialogi laskostuvat toinen toisiinsa luoden esteettisesti joka suuntaan nykivän audiovisuaalisen koosteen.

Useammat kuvakerroksetkaan eivät saa katsojaa luopumaan yrityksestä muodostaa tapahtumien välille edes lyhyt juonikaari. Moniin suuntiin avautuvalta kuvapinnalta löytyy aina jokin tunnistettava, seurattava elementti tai hetki. Ikään kuin Macrae olisi leikannut etualalle joitakin tapahtumia, joihin katsoja voi tarttua yrittäessään navigoida 1980-lukulaisessa kuvavirrassa. Sen sijaan ääniraita tuottaa sekavampia yhdisteitä, hämmentäviä metamorfoottisia kulmia tuttuun sarjaan. Dialogi yhdistyy uusin tavoin ja tuottaa muunneltuja tarinoita, ikään kuin käsikirjoittajaa ei enää tarvittaisi, vaan leikkausohjelma pystyisi automaattisesti tuottamaan uusia juonikäänteitä. Mieleen tulee Lev Manovichin vuonna 2003 Kiasmassa esillä olleen *Soft Cinema* -teoksen (2002) käsikirjoitusautomaatti.

Macraen teoksia on verrattu esimerkiksi Douglas Gordonin tapaan työstää klassikkoelokuvia uudestaan. Teoksessaan *24 Hour Psycho* (1993) Gordon venyttää Hitchcockin klassikon 24 tunnin mittaiseksi ja metamorfosoi samalla koko teoksen. Teos projisoidaan noin 2 kuvan sekuntivauhtia, kun normaali videoprojisointi on 25 kuvaa sekunnissa. Muodonmuutos tekee tapahtumien seuraamisesta mahdotonta. Määritelläkseen ajan käsitteen uudestaan Gordon häivyttää tunnistettavat äänet ja tekee liikkeistä lähes abstrakteja nykäisyjä. Macrae sen sijaan kutsuu katsojan tarttumaan niihin juonellisiin kytköksiin, joita hän hahmojensa välille rakentaa.

Macraen *Dallas* keskittyy sarjallisen tarinamuodon tiivistämiseen. Se ei tässä kohtaa kuitenkaan tarkoita referoimista tai typistämistä, vaan pikemminkin siirtymää lineaarisesta tarinajatkumosta kuvapinnalla tapahtuviin kytkelmiin. Henkilöhahmot kietoutuvat toisiinsa lähes aavemaisesti, toisiaan lävistäen. Installaatiota katsoessa mukaan imeytyvät sekä kankaalla vyöryvät tarinapoiut että omat hatarat muistikuvat tv-sarjan tapahtumista. Katsojan muistama *Dallas*, CBS:n tuottama 356 jakson tv-sarja *Dallas* ja Sheena Macraen *Dallas*-installaatio lomittuvat toisiinsa ja muodostavat unenomaisen, paikoin painajaismaisen kuva- ja äänivyöryn.

Macraen teoksen hätkähdyttävin hetki sijoittuu lopputekstien yhteyteen, jolloin ääniraidan monet tasot iskevät rytmitöntä tahtia Dallasin maastojen välkkyessä taustalla. Viimeistään tässä vaiheessa on selvää, että *Dallas* ei lopu vielä tähänkään teokseen. Se jatkaa muuntumistaan, hälvenee ja ilmenee jälleen uusissa kehyksissä.

[[metamorfoosi](#)]

Ilona Hongisto

[WiderScreen.fi 3/2005](#)

Linkit

www.sheenamacrae.com
www.avantofestival.com

Dallas

© WiderScreen.fi 6.3.2006

ISSN 1795-6161

wider
screen

arkisto

toimitus

palaute

